

Kutszegi Csaba

Szemeteszsák(mány)ok

3 TÁNC BECKETTRE

Bartha Boróka,
Vajda Gyöngyvér,
Boros Mária és
Barabás Árpád

tárgyakból emelvényt, amikor elérné a tárgyasultsága ellenére megfoghatatlan, hön áhított, feltételezése szerint testi és lelki szomját is oltani képes szimbólumot, az mindig feljebb emelkedik. Kötelet kerít, meghurkolja, majd az alkalmi lasszóval igyekszik – hasztalanul – megszerezni zsákmányát. Az újabb

Molnár Cs. Attila felvétele

natos). A későbbiekben az I. Férfi a kisembersors metaforájává válik, sorsa, helyzete így még inkább bárki által átélhetővé lesz. Alig telik el néhány perc az előadásból, Barabás mozgása, mimikája, gesztusai alig változtak (akciói persze igen), de jellemvonásaiból egyre több mutatkozik meg. „Szó helyett tettel” – ez lehetne a Figura Stúdió Színház társulata által bemutatott előadás készítőinek és előadóinak – Beckettével rokon – *ars poeticája*.

A rendezés mellett a koncepciót is jegyző Vava Štefanescu az előadásban „egy világba helyezi Beckett három szövegét”. Meg is jeleníti – az íróhoz hűen – a *Némajáték I.*, a *Némajáték II.* és a *Jövés-menés* fő motívumait. Az I. Férfi füttyszóra minduntalan kirohan a színpadról, majd ugyanolyan hirtelen vissza is tántorodik és elesik, nem tudjuk meg, hogy kint, a takarásban milyen erő hat rá, csak annyi konstatalható: hiábavaló az erőfeszítése. Később különböző tárgyakat próbál megszerezni – sikertelenül. Leginkább egy fentről belógatott vizeskancsóért küzd, amelynek oldalán „Apa” felirat olvasható, de hiába épít különböző

kudarc után fel akarja akasztani magát, de amint a kötélt végét felerősíti rá, a színpad elején álló stilizált fa egyetlen levélága rögtön lekonyul. Élve marad, ami leginkább azt jelenti számára, hogy változatlanul nem történik vele semmi az életben. Leül a fa alá, és nagyollóval a körmét kezdi vagdosni.

A *Jövés-menés* három hölgye, Flo, Ru és Vi (Bartha Boróka, Boros Mária, Vajda Gyöngyvér) mint kérészek (efemerek) bújnak elő az elasztikus szemeteszsák-bábokból. Jelmezüket és sminkjük színes, viselkedésük hektikusan csapongó, valóban olyanok, mint a tisztavirágok; tudható is: életük rövid lesz, mint eleve mindenkié. Viháncolva, sikongatva, felfokozott gesztusokkal, mimikával és mozgással kísérvé nyomják semmitmondó szövegüket („Emlékszel, milyen volt régen... Fogjuk meg egymás kezét, mint régen...”). Már a leülésük sem problémamentes, és nem is tudják megfogni egymás kezét: a lábuk gabalyodik össze minduntalan – az I. Férfi bogozza ki végtagjaikat.

A II. és a III. Férfi (akik a *Némajáték II.* figuráinak inkarnációi) egymás ellentéte. A II. Férfi (Selyem András)

örök optimista, tudata, mint egy konditermi fitness-gurué, nem engedi hasztalanul múlni ifjúsága drága perceit: görkorcsolyával sebes köröket ró, közben méri egyre javuló idejét, és a sikeres minifutamok után (amelyekben egyes-egyedül önmagát győzi le) örömteli „yes” kiáltást hallatva lelkesedését ösztönző jutalomfalatkákat adományoz magának. A III. Férfi (Kolozsi Borsos Gábor) az örök lúzer, aki sohasem félig teli poharat, hanem mindig félig üreset lát, folyton zokog, egész nap csak fetreng, minden percben öngyilkos akar lenni, ha nem kap (az élettől) jutalomfalatkát, az a baja, ha kap, nem ízlik neki, és kiköpi.

A három beckett-i szövegből megidézett figurák közösséget alkotnak a Nagy Szeméttároló alján felépített szép, közös világukban. Hajba kapnak a műanyag almákért folytatott harcban (az ember legnagyobb zsákmánya: a tudás fájának gyümölcse), boldogan kortyolnak a végre elérhető közelségbe ereszkedett Apa-vizeskancsóból – az I. Férfi persze most is lemarad róla. Utóbbi el is határozza, hogy új, szebb világot keres (útra készen szemeteszsák-batyut vesz a vállára), a többiek felsorakoznak mögötte, aztán... Aztán nem mennek sehova. Nem bírják otthagyni szeretett (szemét)-tárgyaikat, elhagyni régi, csúnya világukat. Nagy, tömeges, hangos pantomimkavalkád után letelepednek a tudás (egyszersmind az élet és a halál) fája alá, és ott kezdetét veszi a néma imádság: hangfelvételtől (kint-ről, takarásból, valahonnan) felcsendül az *Agnus Dei*. Beckett–Vava Ștefănescu emberkéi csöndben várják az úrfelmutatást. De ki az Úr? Hol az Úr? Kell-e Úr?

A *3 tánc Beckett-re* átgondolt, kitűnően kivitelezett, nagyszerű produkció. A helyenként harsány, *commedia dell'artéra* utaló, „ripacszkodó” előadasmódja tudatosan, mértéktartóan, artistikusan van megformálva. Az előadásnak nincs banálisan szimpla, pusztán kö-

zönséget megnevetetni akaró jelenete vagy akciója, a vásári humorú helyzetek gondosan „el vannak emelve” – a triviálistól a jelentésszerű abszurdba. Ez – rendezői koncepció és színészvezetés alapján – csak felkészült, fegyelmezett színészekkel valósítható meg. Ilyenekben bővelkedik a kis létszámú társulattal rendelkező Figura Stúdió Színház. A szereplők közül – bár Barabás Árpád sokáig egyedül viszi a prímet – igazságtalanság lenne bárkit kiemelni, annyira egységesen jól teljesít a csapat. A koreográfus-rendező a mozgás megalkotása mellett szemlátomást darabot is tud elemezni. Nem ráérez a Beckett-művek hangulatára, és „ihletett állapotban” elkészít valamit, amiből, ha nem mondják, senki nem ismerne rá az ihlető forrásra, hanem magát a Beckett-darab(ka)t rendező-koreográfálja meg, mai korba adaptálva, szerzőhöz híven, de egyéni látásmóddal. Verbális anyanyelvi különbözőségeik ellenére a Figura színészeivel közös színházi nyelvet birtokol (anyanyelvi szinten), amelyről az előadáson (újra) kiderült: különösen alkalmas igényes, művészi kommunikációra, és dekódolásra a befogadó számára kifejezetten örömet nyújt. Még régi-új, szép-csúnya világban, hulló szemeteszsákok alatt is.

3 TÁNC BECKETTRE
(Figura Stúdió Színház,
Gyergyószentmiklós)

Díszlet, jelmez: Csiki Csaba. Koncepció, rendezés:
Vava Ștefănescu.

Szereplők: Barabás Árpád, Selyem András, Kolozsi
Borsos Gábor, Bartha Boróka, Boros Mária, Vajda
Gyöngyvér.

Új sorozat

SZÍN LAP-PORTRÉK
havonta egyszer a Duna Televízióban

Máté Gábor
december 14. este

A Duna Televízió és az Országos Színháztörténeti Intézet és Múzeum közös műsora